

Netværk for offentlige ordregivere om udfordringerne i udbudslovens § 41

*Udfordringer for offentlige ordregivere
ved reference til standarder og grønne
krav i offentlige udbud.*

- *Andet netværksmøde.*
 - *Den 10. juni 2021 kl. 10.30 - 12.30*

Program

- 10.30 **Velkommen til ”gamle” og nye i netværket**
- 10.35 **Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41**
- 10.45 **Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud**
- 11.15 **EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb**
- 11.25 **Nyt om standardiseringsarbejde i DK**
- 11.35 **Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41**
- 11.55 **Eksempler på brug af standarder i udbud**
- 12.15 **Andet**
- 12.25 **Næste møde og forslag til dagsorden**

Deltagere i netværket (pr. 10.06.21)

Organisationer der følger netværket

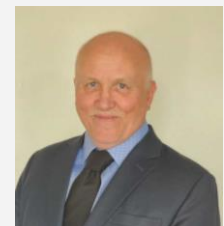
- Aabenraa Kommune
- Aalborg Kommune
- Aarhus Kommune
- Aarhus Universitet
- Administrations- og Servicestyrelsen
- Albertslund Kommune
- Brøndby Kommune
- Beskæftigelsesministeriet
- Dansk Erhverv
- Dansk Standard
- Energinet
- Erhvervsstyrelsen
- Fredericia Kommune
- Frederikshavn Kommune
- Folketinget
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
- Fællesindkøb Fyn
- Gentofte Kommune
- GEUS
- Hvidovre Kommune
- Høje-Taastrup Kommune
- KL
- Kriminalforsorgen
- Lyngby-Taarbæk Kommune
- Mariagerfjord Kommune
- Middelfart Kommune
- Miljøstyrelsen
- Norddjurs Kommune
- Region Sjælland
- Region Syddanmark
- Rigspolitiet
- Rødovre Kommune
- Slagelse Kommune
- Slots- og Kulturstyrelsen
- Socialstyrelsen
- Statens IT
- Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering
- Sundhedsministeriet
- Udenrigsministeriet
- Udviklings- og Forenklingsstyrelsen
- Vejdirektoratet
- Vejle Kommune
- Økonomistyrelsen

Grøn = nye deltagere

(gl 36) 43 organisationer/ myndigheder til mødet.

ZOOM og praktikaliteter

- Hold mikrofonen på **MUTE** hvis du ikke skal tale.
- Hvis forbindelsen bliver dårlig, **sluk kameraet**, men åben det hvis du er på.
- Brug “**Raise hand**” under “**Reactions**” funktionen hvis flere ønsker ordet om same emne på samme tid.
- Du kan **chatte** med andre under mødet (kun jer), eller skrive en besked/spørgsmål til alle/mig.
- **Målet er drøftelser**, og **stil endelig spørgsmål**, men webmøder kræver en smule disciplin fra alle.
- **Præsentationer** sendes ud efter mødet og kan findes på DanSense hjemmeside

Oplægsholdere

Dagens oplægsholdere:

Som ham selv

Kåre Groes, Energistyrelsen

DanSense

Søren Jensen. (Også ham selv....)

Evaluering og forbedring af netværk

Hvad var reaktionen på første netværksmøde?

Evaluering og forbedring af netværk

Løbende forbedring af netværk og relevans

Levede indholdet på netværket op til dine forventninger?

5	4	3	2	1
✕	✕✕✕✕	✕		

Hvordan var det akademiske niveau?

✕✕	✕✕✕✕	✕		
----	------	---	--	--

Hvordan virkede sammensætningen af programmet for dig?

✕✕	✕✕✕	✕✕		
----	-----	----	--	--

Gav indlæggene brugbar viden for dig?

✕✕	✕✕✕✕	✕✕		
----	------	----	--	--

Evaluering og forbedring af netværk

Hvad kunne du bedst lide ved netværksmødet?

- Opdatering af MST og OES arbejde.
- Det engelske oplæg om bid-rigging samt oplæg om § 41.
- Meget konkrete anbefalinger.
- Utroligt oplysende.
- Strukturen og input.

Evaluering og forbedring af netværk

Har du forslag til forbedringer?

- Måske mindre relevant med indslag fra EU.
- Evt. input fra ministerierne bør være mere konkrete, da det er anbefalinger der er behov for.
- Hvad med 5 minutters pause midtvejs?

Evaluering og forbedring af netværk

Nye emner?

1. **EU-taksonomi** – fælles grønt sprog i udbud (EU). x4 x x
2. Brugen af Europæisk **harmoniserede** standarder. x x 1 x x
3. **Gode danske eksempler** på brug af standarder og grønne krav x x 2 x x x x
4. Brug af ”**Eller tilsvarende**” i udbud. x 3 x
5. Yderligere **professionalisering og kompetenceudvikling** (EU). x 6 x
6. **Bæredygtighed i byggeri**. Konkrete eksempler på tilgange i denne første guide. 7 x
7. **EU’s Green deal** og konsekvenser i tekniske specifikationer x x 5 x

Program

10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket

10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41

Søren Jensen

DANSENSE

Materialer udgivet 2018-2020.

- For Europa kommissionen

82.700
udbud i
TED

Netværket er en udbygning af det europæiske netværk:

Udbudsdirektivets Art. 42.3 /Udbudslovens § 41.

86 repræsentanter fra 49 organisationer i **22** lande, herunder 18 centrale indkøbsmyndigheder.

EU netværk

- Centrale indkøbsmyndigheder
- Nationale standardiseringsorganer

MÅL:

- Fokus på alle nye initiativer og behov til formidling og drøftelse.

DK netværk

- Offentlige ordregivere

MÅL:

- Fokus på ordregiveres krav og behov for øget anvendelse af standarder og miljøkrav i udbud.
- Nye behov til EU-netværk. (Symbiose)

Netværkets mission

- Øget professionalisering og forenkling af offentlige udbud gennem øget reference til standarder i offentlige Udbud.

(Udbudsloven)

Ved at

- Øge viden om brugen af standarder i Udbud efter § 41.
- Demonstrere nye og enkle måder til at referere standarder.
- Indarbejde nye og relevante emner som for eksempel bæredygtige indkøb og tilgængelighed.

Og:

- Tilbyde specifik og detaljeret træning i brugen af standarder på en enkel og dokumenterbar måde.
- Øge fokus på brugen og mulighederne i forhold til de grundlæggende udbudsretlige principper.

Formål med netværket

At præsentere **nyheder** og **praktiske løsninger** fra Danmark og EU.

At **drøfte muligheder** for offentlige myndigheder **for yderligere professionalisering af offentlige indkøb** med udgangspunkt i: ”Tekniske specifikationer” samt relaterede §§.

At **pege på veje og mulige løsninger** for grøn og bæredygtige udvikling via udbud og indkøb.

Hvor muligt inviteres foredragsholdere fra DK/EU.

Problembarnet– og udfordringen

§ 41.1.2)

- § 41. En ordregiver **skal** udarbejde de tekniske specifikationer i udbudsmaterialet, jf. § 40, på en af følgende måder, medmindre der er fastsat danske tekniske forskrifter, der er forenelige med EU-retten, og som ordregiveren er forpligtet til at anvende:
 - 1) Ved beskrivelse af **funktionskrav eller krav til funktionsdygtighed, tekniske krav eller andre krav**, forudsat at beskrivelsen er så præcis, at ansøgere og tilbudsgivere kan identificere kontraktens genstand.
 - 2) Ved henvisning til en eller flere af følgende **standarder** m.v. i prioriteret rækkefølge, idet hver henvisning skal efterfølges af udtrykket **eller tilsvarende**: a) Nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder. b) Europæiske tekniske vurderinger. c) Fælles tekniske specifikationer. d) Internationale standarder. e) Andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer. f) Nationale standarder. g) Nationale tekniske godkendelser. h) Nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne.
 - 3) Som en **kombination** af beskrivelse i henhold til **nr. 1** og henvisning i henhold til **nr. 2**.
- Stk. 2. Stk. 1, nr. 2, **litra f-h**, kan kun anvendes, når der ikke findes standarder m.v. som nævnt i stk. 1, nr. 2, litra ae.

Reference til standarder

Udbudslovens § 41.2 – mere visuelt

Listen er
udtømmende

Hvis ikke nævnt, så
ikke inkluderet.

EU-kommissionen

I prioriteret rækkefølge:

- A: Nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder
- B: Europæiske tekniske vurderinger.
- C: Fælles tekniske specifikationer.
- D: Internationale standarder
- E: Andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer,

Eller, hvis der ikke findes nogen af ovennævnte:

- F: Nationale standarder
- G: National tekniske godkendelser
- H: Nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne.

Hver henvisning skal efterfølges af udtrykket "**eller tilsvarende**".

Hvorfor er det så vigtigt at kunne referere standarder?

- De sikrer en **fælles forståelse** af produktet, ydelsen, eller bygge- og anlægsarbejdet.
- De udgør en perfekt **"bundlinie"** at bygge videre på.
- De indeholder **specifikke og beskrevne** krav.
- De kan åbne for **mere innovative udbud og tilbud**.
- De **fremmer handel over grænser** som europæiske eller internationale standarder.
- De kan sikre **bedre dokumentation**.
- De kan understøtte **grønne og bæredygtige indkøb**.

De har konsekvens for andre §§ i udbudsloven

- Hensyntagen til handicappede eller design for samtlige brugere (§ 40, stk. 3)
- Mærker (§ 46)
- Testrapporter, certificering og anden dokumentation (§47)
- Anden passende dokumentation (§ 48)
- Adgang (til standarder) i udbudsmaterialet (§ 132)
- Tildelingskriterier (§ 162)
- Livscyklusomkostninger (§ 166)

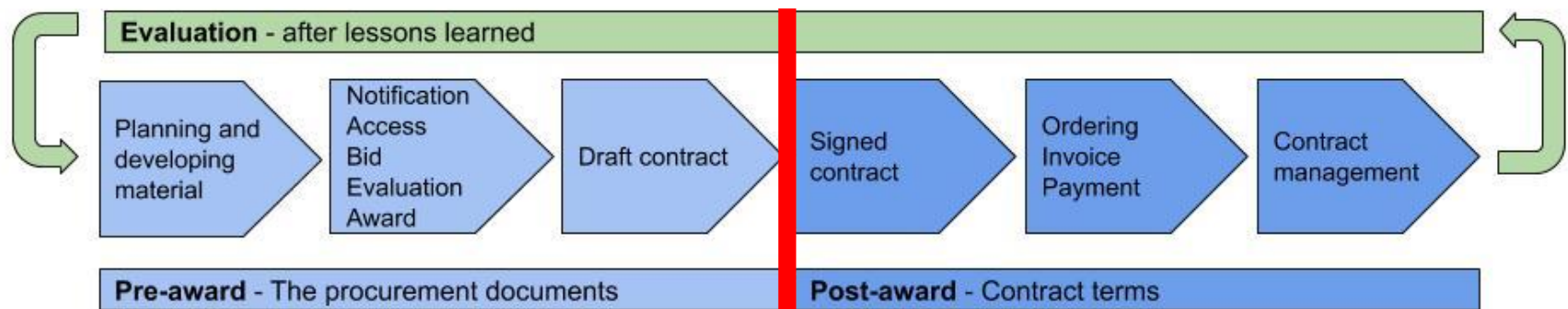
Heldagskursus

Kan bestilles.

Offentlige udbud

End-to-End

Hvorfor er netop § 41 fortsat en udfordring?

Pre-award

Juridiske rådgivere måske med begrænset viden om specifikation af ydelse/produkt (+/- standarder)

Post award

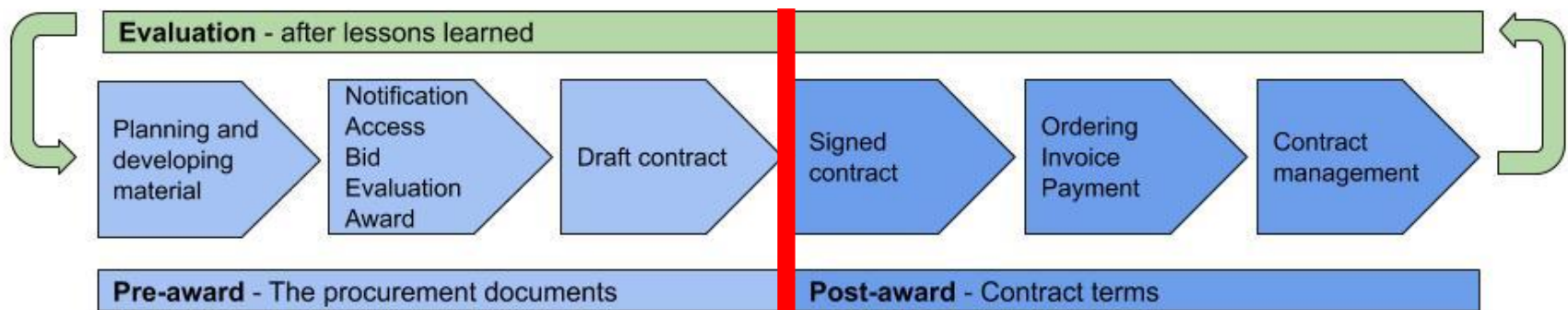
Daglige indkøber med specifik viden om krav og behov, men ikke nødvendigvis om standarder.

Offentlige udbud

End-to-End

Hvorfor er netop § 41 fortsat en udfordring?

Pre-award

Juridiske rådgivere måske med begrænset viden om specifikation af ydelse/produkt (+/- standarder)

Post award

Daglige indkøber med specifik viden om krav og behov, men ikke nødvendigvis om standarder.

DAN
SENSE

§ 41 og
"standarder"
falder ofte
mellem to
stole.

Spørgsmål

Der er mange flere
udfordringer.

Dem lufter vi på
netværksmøderne,
samt løser på
kurserne.

Program

- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 **Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud**
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25 Nyt om standardiseringsarbejde i DK
- 11.35 Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41
- 11.55 Eksempler på brug af standarder i udbud
- 12.15 Andet
- 12.25 Næste møde og forslag til dagsorden

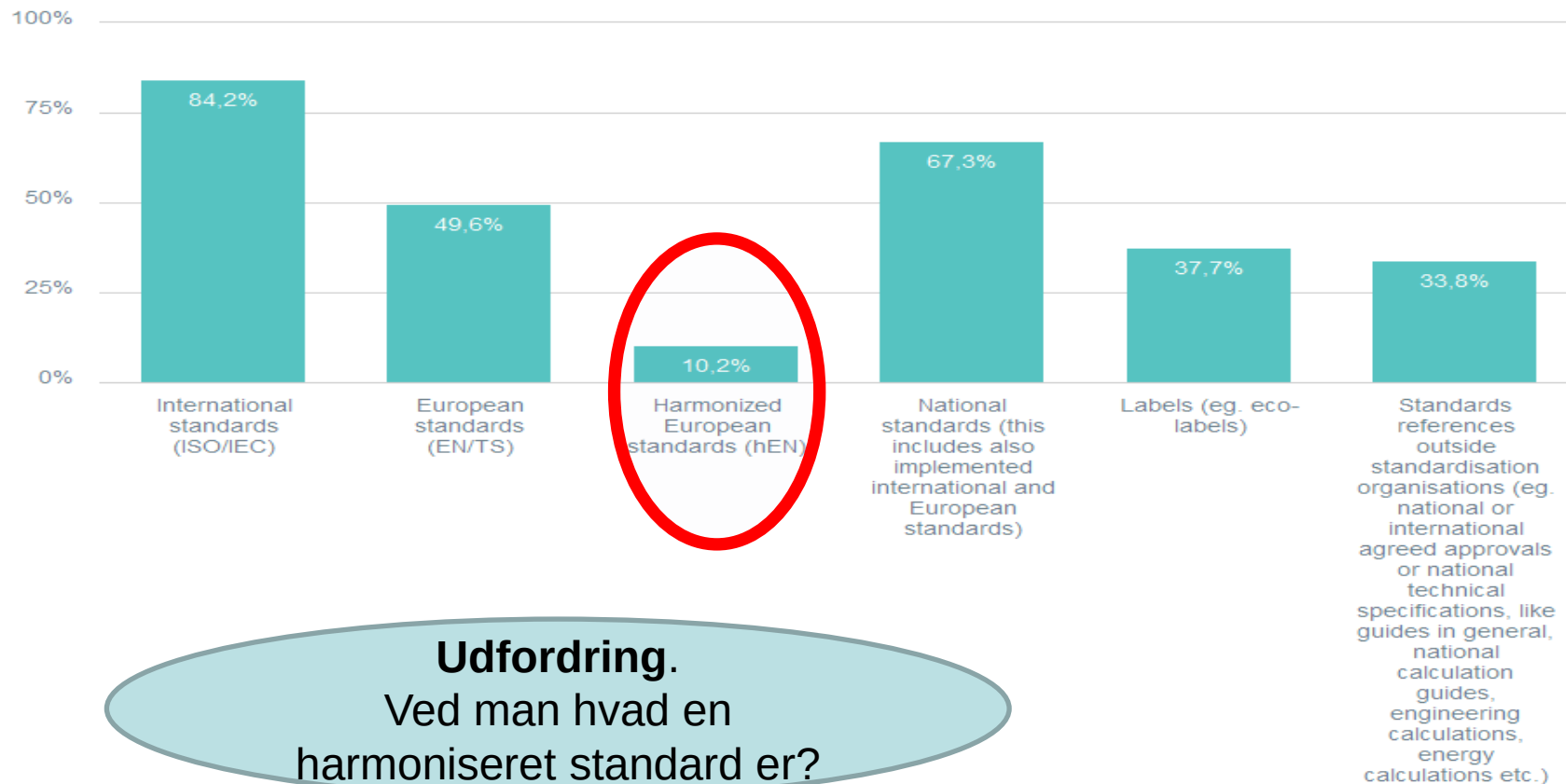
Introduktion til Europæisk harmoniserede standarder

En analyse i 2019 viste blandt andet, at viden om brugen af harmoniserede var ret lav, grænsende til ukendskab.

Klik på guiden for at finde rapporten

Public sector: Do you know if any of the following types of standards have been referenced as part of procurement documents?

- Kåre Groes

Brug af harmoniserede standarder i udbud.

Opsummering (og lidt ekstra)

- Kode og titel på den harmoniserede standard er **offentliggjort i EU-tidende** under det relevante direktiv eller regulativ.
- Brugen af harmoniserede standarder forbliver **frivillig**, skønt brugen af disse standarder, for at opnå formodning om overensstemmelse, kan vise sig at være **den mest omkostningseffektive, nemmeste og hurtigste måde** at opfylde de juridiske krav i et udbud.
- Harmoniserede standarder kan findes indenfor **alle slags europæiske standarder** indenfor produkter, ydelser, systemer, præstationsevne og metoder. (**Eksempel: ISO 14001 og ISO 9001 er harmoniserede standarder**)
- I tekniske specifikationer skal de refereres efter den prioriterede **rækkefølge** der er refereret i § 41.
- Der eksisterer også **frivillige CE-mærker udenfor** den almindeligt kendte CE-mærkning

Program

- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Søren Jensen

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Brug af Europa-kommissionens fælles klassifikationssystem om oprettelse af en liste over miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter som vedtaget i regulativ 2020/852 d. 21. april 2021.

- **EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088**

Hvad betyder det?

- *Art. 1. "I denne forordning fastlægges **kriterierne for at afgøre, om en økonomisk aktivitet kvalificeres som miljømæssigt bæredygtig**, med det formål at bestemme, i hvilken grad en investering er miljømæssigt bæredygtig."*
- *(11) "**Udbud af finansielle produkter**, som forfølger miljømæssigt bæredygtige mål, er en effektiv måde at kanalisere private investeringer i retning af bæredygtige aktiviteter".*

EU Initiativer 2020 for bæredygtige udbud og indkøb

EU 2020

EU Taksonomi

En liste over miljømæssigt bæredygtige økonomiske indsatsområder.

For at kunne imødekomme EU's klima og energimål for 2030, og for at kunne nå målene for "European Green Deal", er det grundlæggende vigtigt at dirigere investeringer i **retning mod bæredygtige projekter og aktiviteter**.

Et fælles sprog samt rapportering og en klar definition af hvad "bæredygtigt" er behøves. Det er baggrunden for action plan on financing sustainable growth og udarbejdelsen af et fælles klassifikationssystem for bæredygtige økonomiske aktiviteter, eller "EU taxonomy".

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Baggrund for Taksonomien

Taksonomien fastlægger [seks miljømål](#)
(Artikel 9 i EU 2020/852)

1. Afbødning af klimaændringer
2. Tilpasning til klimaændringer
3. Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer
4. Overgangen til en cirkulær økonomi
5. Forebyggelse og bekæmpelse af forurening
6. Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Baggrund for Taksonomien

Bæredygtig finansieringspakke [offentliggjort](#) den 21. april 2021

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Områder for Taksonomien

		Afbødning	Tilpasning
		Mitigation	Adaptation
	Agriculture and forestry	8	8
	Manufacturing	9	9
	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	25	25
	Water, sewerage, waste and remediation	12	12
	Transport	10	10
	Information and Communication Technologies (ICT)	2	-
	Buildings	4	2
	Insurance services	-	1
	Engineering services	-	1

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Baggrund for Taksonomien

Hvad betyder det for ordregivere?

- **Vær opmærksom på de områder der er omfattet af forordningen. Krav kan have betydning for ordregivere/ejere.**
- **Eksempel: Kompostering af bioaffald**
 - Krav til at perkolat ikke kan nå grundvand
 - Komposten skal opfylde til en særlig EU forordning
- **Eksempel: Erhvervelse og ejerskab af bygninger**
 - For bygninger, der er opført før den 31. december 2020 har bygningen som minimum en energiattest i klasse A.
 - For bygninger, der er opført efter den 31. december 2020, opfylder bygningen de kriterier, der er anført i afsnit 7.1 i dette bilag

		Mitigation	Adaptation
	Agriculture and forestry	8	8
	Manufacturing	9	9
	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	25	25
	Water, sewerage, waste and remediation	12	12
	Transport	10	10
	Information and Communication Technologies (ICT)	2	-
	Buildings	4	2
	Insurance services	-	1
	Engineering services	-	1

EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb

Baggrund for Taksonomien

Hvad betyder det for virksomheder?

- Næsten 50.000 virksomheder i EU skal til at følge detaljerede EU bæredygtighedsstandarder for **rapportering**, mod nu ca. 11.000. ([CSRD](#))

		Mitigation	Adaptation
	Agriculture and forestry	8	8
	Manufacturing	9	9
	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	25	25
	Water, sewerage, waste and remediation	12	12
	Transport	10	10
	Information and Communication Technologies (ICT)	2	-
	Buildings	4	2
	Insurance services	-	1
	Engineering services	-	1

Spørgsmål

Taksonomien viser
blot én af de veje
man arbejder
fremadrettet med
Green Deal.
Der kommer mere.

Program

- 10.30** Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35** Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45** Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15** EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25** **Nyt om standardiseringsarbejde i DK**

Søren Jensen

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

Europa og DK

- **TC 440** Elektroniske udbud og indkøb
 - Standarder for elektronisk håndtering af udbud og indkøb. End-to-end.
 - Inklusiv f.eks., **e-katalog og miljømærker.**
- **TC 447** Horisontale servicestandarder
 - Standarder klar indenfor guide om vurdering, om service kontrakter samt om måling af performance.
- **TC 461** Offentlige Udbud og indkøb
 - Første EN om **Integritet og ansvarlighed i udbud på vej**

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

TC 447 Horisontale servicestandarder

DS/EN 17371-1:2021 'Levering af tjenesteydelser – Del 1:

Tjenesteydelsesudbud – Vejledning i kapacitetsvurdering af leverandører af tjenesteydelser og evaluering af tjenesteydelsesudbud.

Målgruppe

Offentlige udbydere ved udvælgelse af serviceleverandører og vurdering af deres evne til at opfylde behov samt lede projekterne.

Mål

Bistå med at vurdere serviceleverandørens kapacitet og til at vurdere tilbud.

Andet?

Vurdering af sourcing (in/out) og prækvalificering af tjenesteudbydere.

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

TC 447 Horisontale servicestandarder

DSf/FprEN 17371-2 'Levering af tjenesteydelser – Del 2:

Tjenesteydelseskontrakter – Vejledning om udformning, indhold og opbygning af kontrakter.

Målgruppe

Købere af tjenesteydelser samt leverandører, der indgår et kontraktforhold, og som ikke nødvendigvis har juridisk baggrund.

Mål

Vejlede om design, indhold og struktur af tjenesteydelseskontrakter.

Andet?

Gælder for servicekøbere, uanset type, størrelse eller ydelsernes art, så det kan også være til gavn for offentlige indkøbere.

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

TC 447 Horisontale servicestandarder

DS/EN 17371-3:2020 'Levering af tjenesteydelser – Del 3: Styring af præstationsmåling – *Vejledning om indarbejdelse af præstationsmåling i kontrakter og tjenesteydelser.*

just
another
example

Målgruppe

Offentlige ordregivere for at sikre et mere dokumenterbart forhold mellem ordregiver og kontraktholder.

Mål

Sikre bedre follow-up på aftaler indenfor tjenesteydelser via KPI'er.

Andet?

Data, indsamlet på baggrund af indikatorer, gør det muligt bedre at evaluere de leverede tjenester og igangsætte løbende forbedringer.

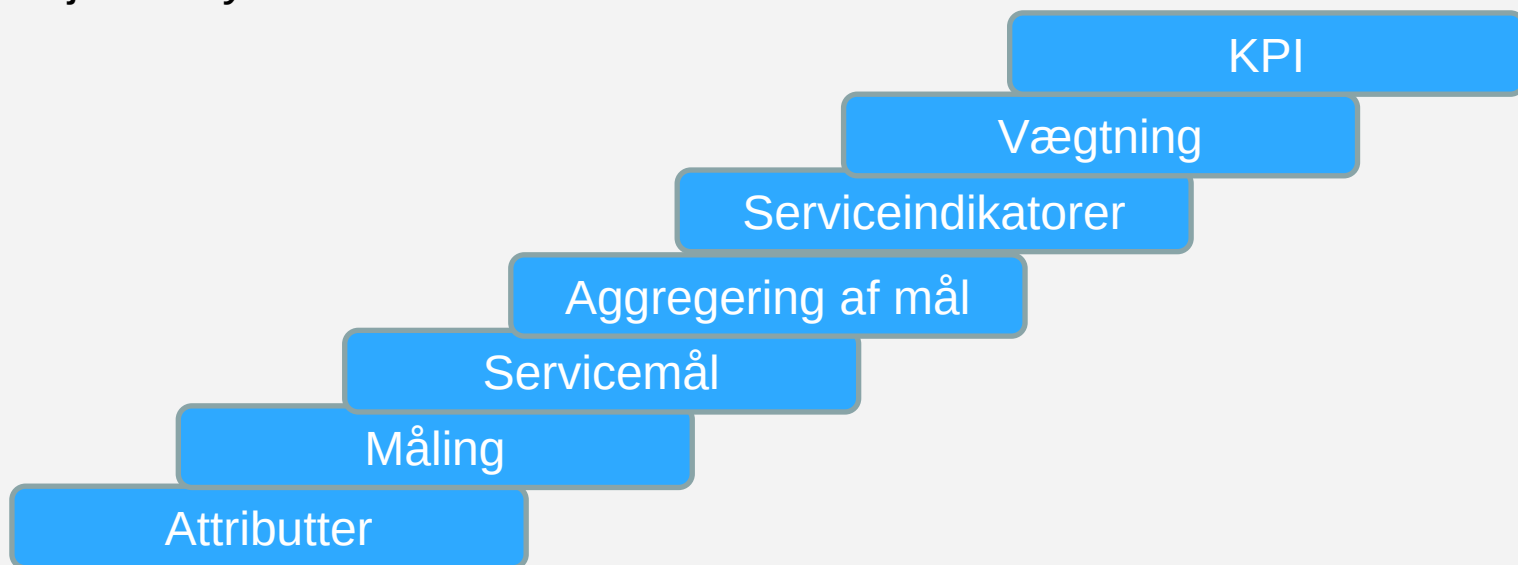
Reference til standarder i tekniske specifikationer

Eksempel på **Key Performance Indicators (KPI)**.

Tekniske specifikationer	
Model:	EXIDE 12/7
7-ohls 12/7 er en jordbrændt ledere med processtyring	
Spænding in	230-240 VAC ±10%
Strøm in	Max 1.5 A
Backtiden	<1 ms
Læstidspågang	11.7 - 13.5 VDC ved 25 °C
Læstidstid	Max 7 A
Ripplingudsving	Max 70 mV
Omgivningstemperatur	-40 - +80 °C
Ejening	Konvergen
Typ av ledning	5 ohls, 50, 50, 50, 50, 50, 50
Typ av Myluter	AMQDEL, standardbatter
Spændingskilder	1 - 100 dB (Max 100 dB)
Katode	Batterikubage 1700 mm
Mål (LxBxH)	Hålelængde 240.75 mm 1800 mm
Kapacitetsklasse	PSA
Størrelse	< 0.5

Ny standard udgivet: [DS/EN 17371-3:2020](#)

Levering af tjenesteydelser – Del 3: Styring af præstationsmåling –
Vejledning om indarbejdelse af præstationsmåling i kontrakter om
tjenesteydelser.

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

TC 461 Offentlige udbud

Europa og DK: Nye standarder i høring

DSF/prEN 17687 (forslag)

Offentlige Udbud og Indkøb – *Integritet og ansvarlighed – Krav og vejledning*

Hvad kan den bruges til?

- Øge troværdigheden og tilliden til det offentlige indkøbssystem.
- Styrke konkurrencen.
- Sikrer effektiv gennemførelse af internationale aftaler og forpligtelser vedrørende integritet (især OECD og FN).

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

TC 447 Horisontale servicestandarder

Europa og DK:

Interne forslag til nye horisontale standarder indenfor tjenesteydelser

- Brugertilfredshed og klager
 - Håndtering af klager i organisationer for at øge brugertilfredshed
 - Inkluderer klagehåndtering i planlægning, design, drift, vedligehold og forbedringer.
- Digitale kontrakter, e-signatur og serviceleverancer
 - Med fokus på B2B kontrakter.
- Servitisering (servitization)
 - B2B og mulighed for B2G
 - Servicesalg i stedet for produktsalg

just
another
example

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

Europa - TC 447 Horisontale servicestandarder

Nye standarder under overvejelse indenfor tjenesteydelser

- **Servitisering** (servitization)
 - **Eksempel:**
 - **Fly:** Leje af motorkraft (*thrust*) i stedet for at købe fly.
 - **Bygninger:** Leje af bygning inkl. alle kontorfaciliteter og rengøring i stedet for at købe
 - **Møbler:** Leje i stedet for køb
 - Kæmpe muligheder i cirkulær økonomi

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

Europa - TC 447 Horisontale servicestandarder

Nye standarder under overvejelse indenfor tjenesteydelser

- **Servitisering** (servitization)
 - **Kæmpe muligheder i cirkulær økonomi**
 - Fra lineær til cirkulær økonomi
 - Fra brug til genbrug/genanvendelse
 - **I Udbud**
 - Stille krav i de tekniske specifikationer til den samlede ydelse, brug, genbrug, affald m.m.

Seneste nyt fra tekniske komiteer (TC'er) 2021

Med relation til offentlige (og Grønne) indkøb

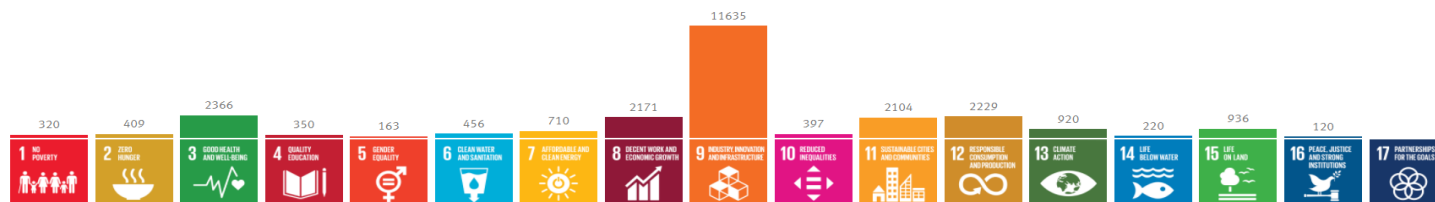

Internationalt (ISO)

- TC 323 Circulær økonomi
 - Standarder under udvikling inden for:
 - Måling af cirkularitet, Rammer for cirkularitet og analyse af case studier.
- TC 207 Miljøledelse (ISO 14001)
- TC 268 Bæredygtige byer og samfund

ISO CONTRIBUTES TO ALL OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Here you can see the number of ISO standards that apply to each Goal.

Spørgsmål

Program

- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25 Nyt om standardiseringsarbejde i DK
- 11.35 Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41

Søren Jensen

Reference til standarder i tekniske specifikationer

Udbudslovens § 41.2

I prioriteret rækkefølge:

- A: Nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder
- B: Europæiske tekniske vurderinger.
- C: Fælles tekniske specifikationer.
- D: Internationale standarder
- E: Andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer,

**Listen er
udtømmende**
Hvis ikke nævnt, så
ikke inkluderet.

EU-kommissionen

Eller, hvis der ikke findes nogen af ovennævnte:

- F: Nationale standarder
- G: National tekniske godkendelser
- H: Nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne.

Hver henvisning skal efterfølges af udtrykket "**eller tilsvarende**".

Reference til standarder i tekniske specifikationer

Udbudslovens § 41.2

- "Eller Tilsvarende" i § 41.2

Nogen der har
bøvl med
håndteringen af
den formulering?

Reference til standarder i tekniske specifikationer

Udbudslovens § 41.2

Hvordan forholder man sig til "Eller tilsvarende"?

- Den **ordregivende myndighed tager forskellige løsningssvar i betragtning** fra tilbudsgivere, der mener, at deres løsning er i overensstemmelse med de tekniske specifikationer.
- Den **ordregivende myndighed kan ikke afvise tilbud**, simpelthen fordi tilbudsgiveren ikke via dokumentation direkte henviser til specificeret standard.
- Den **ordregivende myndighed er forpligtet til at overveje enhver given løsning** i overensstemmelse med den tekniske specifikation beskrevet.

Overensstemmelse med de tekniske specifikationer

Udbudslovens § 47.1

Testrapporter og certifikater

En ordregiver kan kræve, at en tilbudsgiver fremlægger

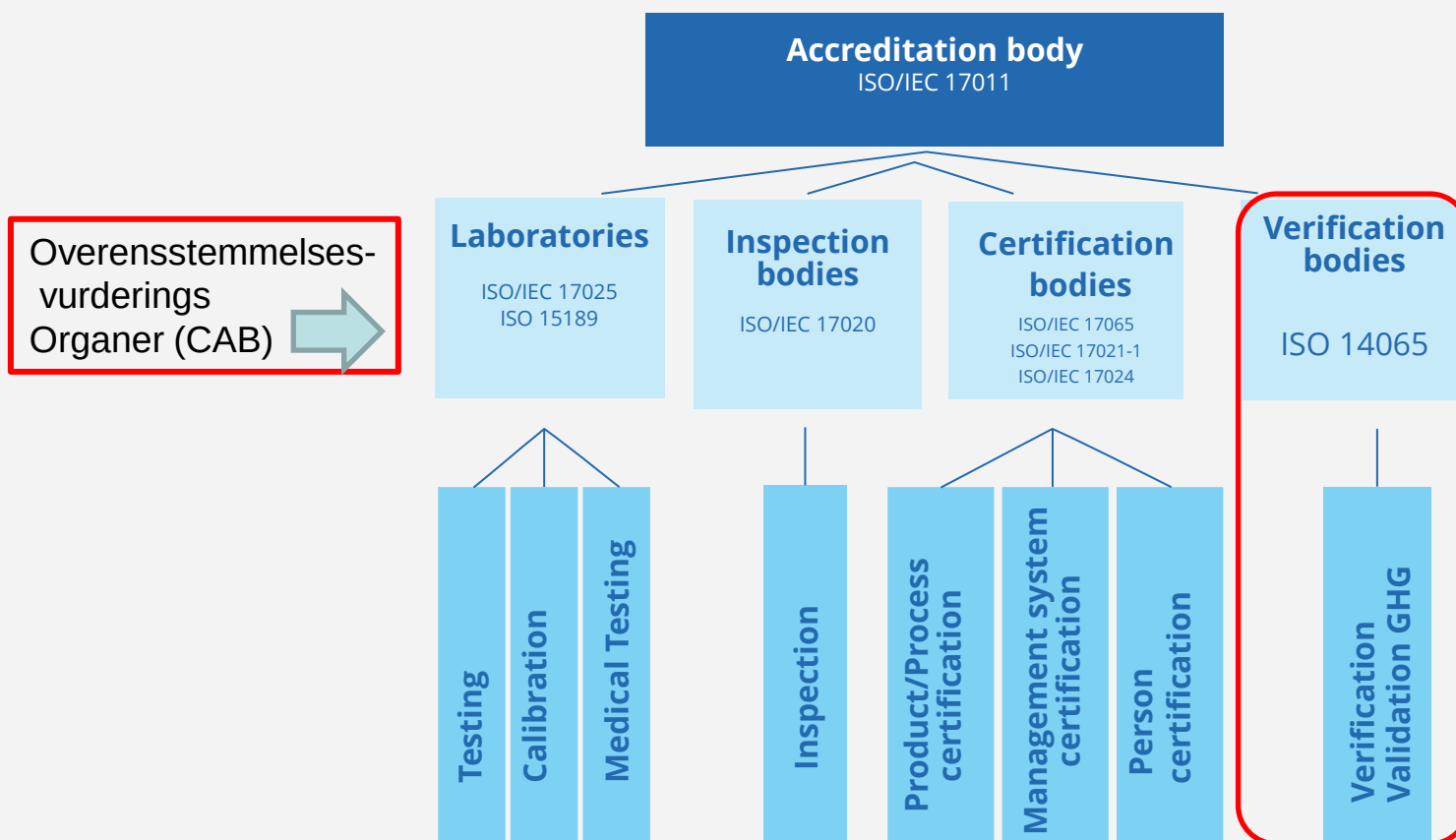
- en **testrapport** eller
- et **certifikat** fra et
- **overensstemmelsesvurderingsorgan,**

som dokumentation for opfyldelsen af kravene i de tekniske specifikationer, ved tildelingskriterier, eller vilkårene for kontraktens udførelse.

Udbudslovens § 47.2

Kræver en ordregiver, at der fremlægges testrapporter eller certifikater udstedt af et specifikt overensstemmelsesvurderingsorgan skal testrapporter eller certifikater fra **et tilsvarende overensstemmelsesvurderingsorgan** også accepteres af ordregiveren.

International **standard struktur** der sikrer overensstemmelse med **testrapporter** og **certifikater**

Eksempel

Kan man det?

I et offentligt udbud kræver ordregiveren brug af EU-miljømærket Ecolabel, “eller tilsvarende”.

- Der eksisterer omkring 500 såkaldte økomærker og de fleste er ikke tilsvarende EU Ecolabel.
- Ved at bruge DS/EN ISO 14024:2018 Ecolabelling – Type 1 Ecolabelling, som reference kan antallet “tilsvarende” mærker reduceres til omkring 30.
- Tilsvarende dokumentation skal også accepteres, hvis en overensstemmelsesvurdering eksisterer.
- **Uanset behovet i kravspecifikationen som dette eksempel, eller en hvilken som helst anden standard for et produkt, en ydelse eller andet, så kan strukturen i forrige slide anvendes.**

Spørgsmål

Har du spørgsmål
"eller tilsvarende"?

Spørgsmål

Program

- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25 Nyt om standardiseringsarbejde i DK
- 11.35 Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41
- 11.55 **Eksempler på brug af standarder i udbud**

Søren Jensen

Eksempler på brug af standarder og grønne krav i udbud

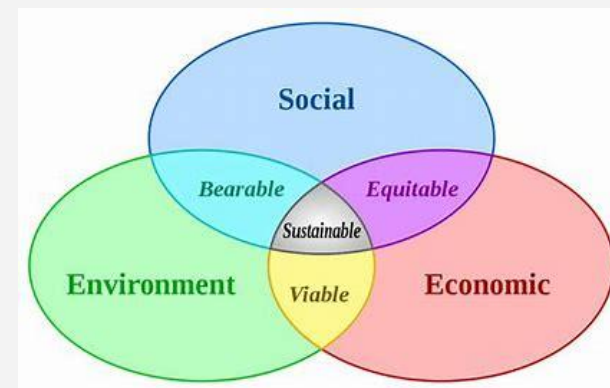
Muligheden for at anvende standarder mere bæredygtigt, eller at kombinere standarder med miljøkrav og dokumenteret opnå mere bæredygtig udvikling i udbud og indkøb

- Bygningsrenovering og miljøovervejelser.

Og

- Brug af fælles tekniske specifikationer (ETA'er) til fremme af cirkulær økonomi.

Bæredygtighed i byggeri

Brug af standarder og miljøkrav ved bygningsrenoveringer.

- Fokus på:

- Standardiseringsaspekter,
- Miljøaspekter,
- Cirkulær økonomi

ved

- Bygningsrenoveringer og nedrivningsprojekter

Eksempel 1: Bæredygtig bygningsrenovering

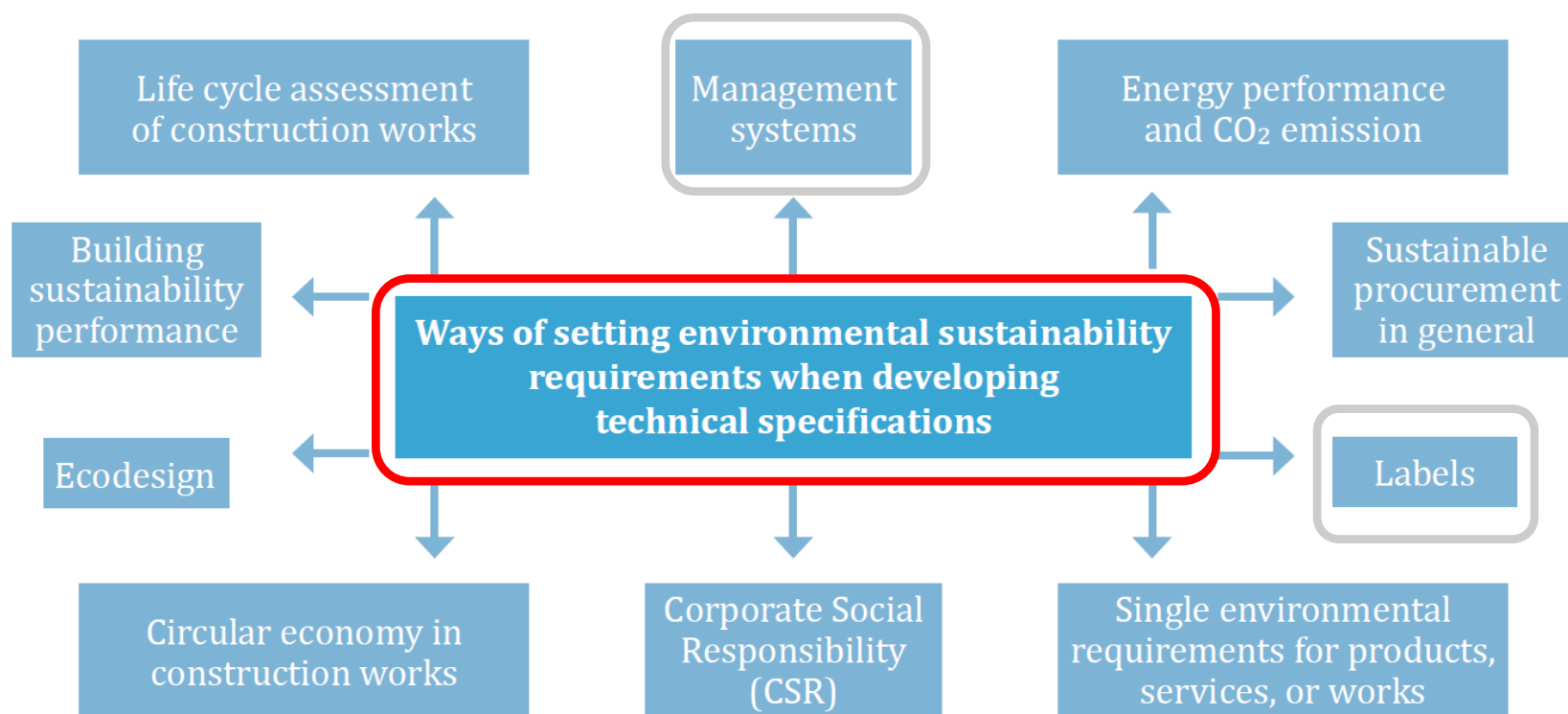

Click the guide to read the preview

- Bygninger står for ca. **40 %** af vores samlede energiforbrug samt mere end **1/3** af den globale udledning af drivhusgasser.
- For nye bygninger er der taget mange skridt gennem lovgivning såvel som frivillige løsninger (f.eks. **DGNB- eller svanecertifikater**). Svanen indeholder også krav til større renoveringsprojekter.
- Ved renovering af eksisterende bygninger, som er hovedparten af byggesektoren, er denne vejledning **den eneste, der går i detaljer om overvejelser**, der skal gøres, før renovering eller nedrivning af bæredygtig.

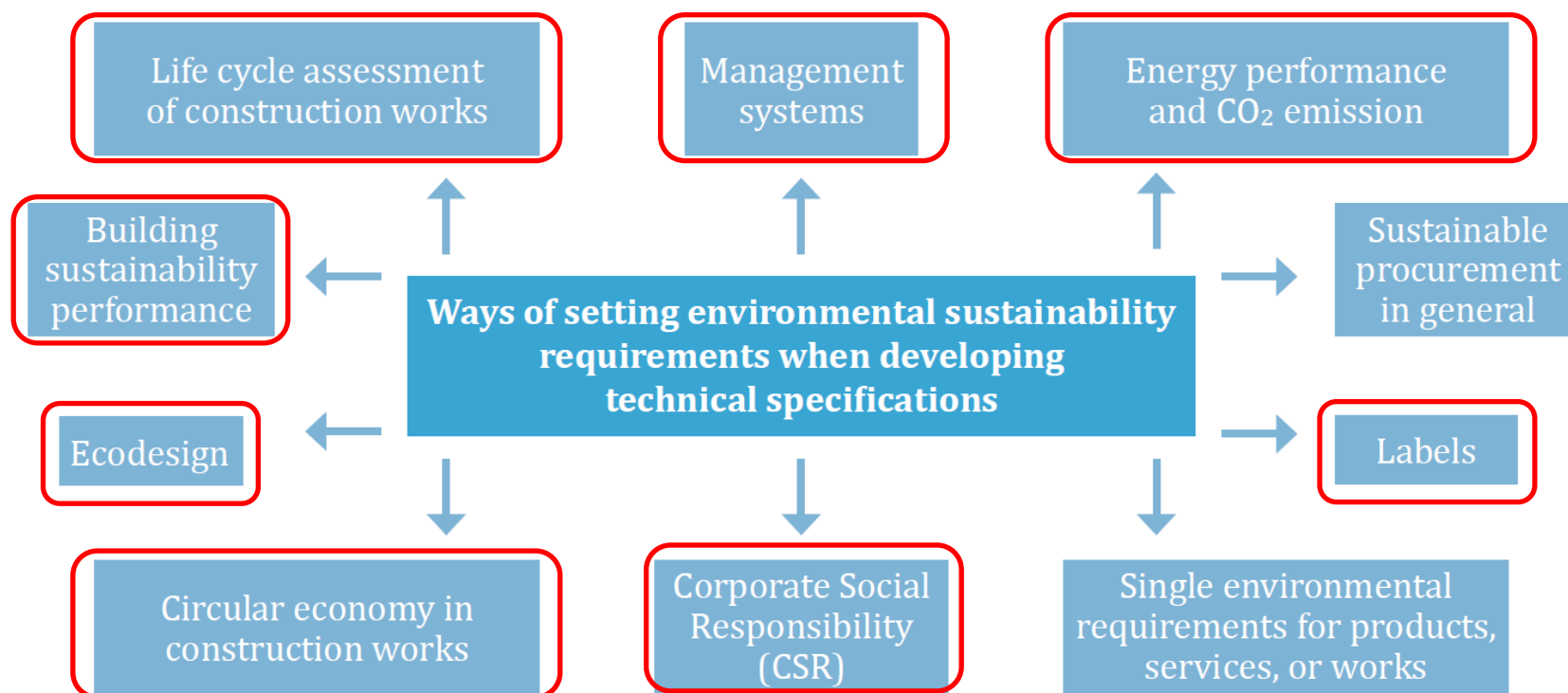
Bæredygtig bygningsrenovering

Muligheder for at fastlægge **miljø- og klimakrav** i de tekniske specifikationer

Bæredygtig bygningsrenovering

Muligheder for at fastlægge **miljø- og klimakrav** i de tekniske specifikationer, hvor **standarder** kan refereres som hjælp.

Bæredygtig bygningsrenovering

Regel nr. 1 ved bygningsrenovering

- **Kend din bygning!**
 - Hvornår er den bygget?
 - Hvad har den været brugt til?
 - Hvornår er der sket større renoveringer?

Example:

HCFC - HydroChloroFluoroCarbon

Period: 1985-2002

Used in for example:

- Building insulation
- XPS, PUR and other product equivalent to CFC.

Bæredygtig bygningsrenovering

Kravfastsættelse i de tekniske specifikationer

- **Eksempel:**
 - **Lejre kommune** ønskede i **2013** at renovere tre meget forskellige bygninger placeret på samme ejendom som et "state of the art" dansk bæredygtigt renoveringsprojekt.
 - Bygningskomplekset indeholdt **en børnehave**, **et udendørs svømmecenter** og et **indendørs sportscenter**.
 - Det blev besluttet at udføre:
 - Bæredygtig renovering af bygninger
 - Energirenovering inklusive bæredygtig energiproduktion
 - Samtidig hermed også renovering af grundlæggende bygningsskader og forbedring af arbejdsmiljøet for brugerne.

Bæredygtig bygningsrenovering

Krav til bæredygtighedsaspekter:

- Solcelleanlæg integreret i projektet.
- Grundlæggende opvarmning fra termisk effekt - jordvarme.
- Udskiftning af vinduer og døre med nye alternativer til lavenergi.
- Installation af en regnvandstank til opsamling af vand til skylning af toiletter.
- Sikring af kontinuerlig Legionella-kontrol af opvarmet vand.
- Ny ventilation.
- Ny og reduceret energiforbrugende belysning og udskiftning af elektrisk hardware som køleskabe til mindre energiforbrugende typer.
- Isolering af tætninger og rør i børnehaven.
- Fjernobservation af energiforbrug fra alle systemer.
- Plus, samlet reduktion i behovet for ekstern energi leveret med 80%. (71% opnået)

Bæredygtig bygningsrenovering

Fastlæggelse af krav

- Udbuddet blev udbudt som et begrænset Udbud med 5 tilbudsgivere inviteret.

Ekstra miljøaspekter som skulle indarbejdes:

- PVC-fri kabler,
- FSC- eller PEFC-mærket træ,
- Miljømærkede fugemasser, maling og klæbemidler, samt
- En række standarder.

Bæredygtig bygningsrenovering

Fastlæggelse af krav

- Standarder referede:
 - **EN/ISO 14001** on environmental management.
 - **EN/ISO 9001** on quality management,
 - **IEC 62109**, safety on power converters,
 - **VDE-AR-N 4105:2011** (Tysk standard for netværksintegration af decentraliseret kraftanlæg)
 - **EN 13244** Plastic piping systems for buried and above-ground pressure systems for water for general purposes (piping for thermal heating)
 - **EN 1102:1987** Installations in building – Calculation of installation spaces for pipelines.
 - **EN 1991-1-4:2007** Eurocode 1: Actions on structures part 1-4: General actions – Wind actions (for ensuring correct construction of solar power plants)

Dette var i 2013. I dag ville listen være noget længere.

Eksempel 2: Brug af ETA'er for at fremme cirkulær økonomi

Reference til standarder

Udbudslovens § 41.2 – mere visuelt

I prioriteret rækkefølge:

- A: Nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder
- B: Europæiske tekniske vurderinger.
- C: Fælles tekniske specifikationer
- D: Internationale standarder
- E: Andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer,

Eller, hvis der ikke findes nogen af ovennævnte:

- F: Nationale standarder
- G: National tekniske godkendelser
- H: Nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejderne og anvendelse af varerne.

Hver henvisning skal efterfølges af udtrykket ”**eller tilsvarende**”.

Hvordan kan ETA'er anvendes i offentlige udbud

- I den prioriterede rækkefølge er ETA'er lige efter europæiske standarder, og altså over alle andre standarder.
- ETA'er er specifikationer der udelukkende relaterer sig til byggevareforordningen (**Construction Products Regulation** (CPR)).
- **I Udbud** kan ETA'er refereres i de tekniske specifikationer baseret på keredokumenterne EAD'er som krav, hvis;
 - De **grundlæggende udbudsretlige principper** er respekteret: Transparens, non-diskrimination og ligebehandling.
 - **"Eller tilsvarende"** documentation accepters.
- ETA'er er et vigtigt værktøj til evt. at reintroducerer byggevarer på markedet, betinget at de lever op til fastlagte krav.
- Og ETA'er kan derfor blive væsentlige for cirkulær økonomi.

Hvordan kan ETA'er anvendes i offentlige udbud

Eksempel

Som et eksempel på en innovativ løsning, så fokuserer de seneste ETA'er på at genindføre brugte [byggematerialer \(mursten\)](#) med CE-mærkning gennem et ETA-certifikat.

Hvis ordregiveren planlægger nye innovative løsninger for brug af materialer i byggeri, kunne det være en god ide at kontakte den nationale ETA først for at få oplyst, om der kan være nogen relevante ETA'er, der kan refereres i den tekniske specifikation.

Bemærk, at nationale alternativer til ETA'er kan forefindes, og dette bør undersøges ved udarbejdelsen af udbudsmaterialet.

Spørgsmål

Thomas Bruun fra
ETA-Danmark går i
detaljer om
muligheder på
næste
netværksmøde.

Program

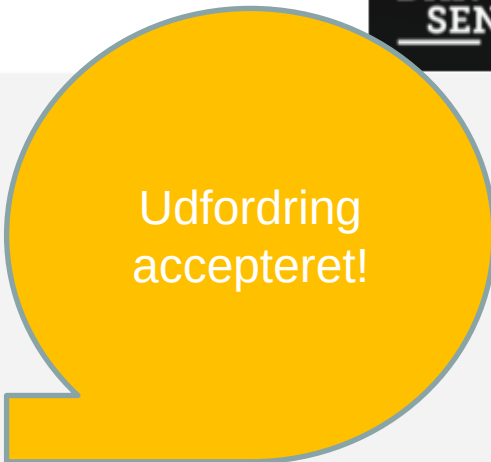
- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25 Nyt om standardiseringsarbejde i DK
- 11.35 Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41
- 11.55 Eksempler på brug af standarder i udbud
- 12.15 **Andet**

Andet

Kom med en udfordring

- En særlig problemstilling i et udbud til næste møde.

Udfordring
accepteret!

Træning – Hvad har du brug for?

DanSense tilbyder:

Generelle kurser i brugen af standarder i udbud

- Kurser kan afholdes enten hvor der opslås kurser, eller mere målrettede kurser planlagt lokalt.
 - *(Kursuslængde: Heldags workshops eller 2x3 timers webinarer)*

Skræddersyede kurser

- Med fokus på både § 41 og/eller § § 46, 47, 48, 132, 162, 166 og brugen af standarder. Disse kurser kan også have særlige temaer som miljø og bæredygtighed, energi, tilgængelighed, arbejdsmiljø, service, byggeri eller andre temaer relevante for myndigheden/myndighederne.
 - *(Kursuslængde: Afhg af behov. Enten som workshops eller webinarer)*

Program

- 10.30 Velkommen til ”gamle” og nye i netværket
- 10.35 Kort status over udfordringer med grobund i udbudslovens § 41
- 10.45 Reference til europæisk harmoniserede standarder i udbud
- 11.15 EU-taksonomi og fælles sprog i fremtidige grønne indkøb
- 11.25 Nyt om standardiseringsarbejde i DK
- 11.35 Brug af ”Eller tilsvarende” i § 41
- 11.55 Eksempler på brug af standarder i udbud
- 12.15 Andet
- 12.25 Næste møde og forslag til indhold

Næste møde og forslag til indhold

Forslag til nye indlæg

- Introduktion til ETA'er i Danmark.
- EU Green Deal og konsekvenser i tekniske specifikationer.
- Bæredygtighed i byggeri.
- Yderligere professionalisering og kompetenceudvikling (EU).
- Eksempler på brug af standarder og grønne krav i udbud.
- Sikring af dokumentation ved udbud.
- Innovation i udbud.
- Hvad er certifikater.
- Yderligere professionalisering og kompetenceudvikling.
- Adgang til standarder ved udbud.
- Specifikke standarder og anvendelighed i udbud.
 - Eks. Udbud og krav til klimagasser i de tekniske specifikationer
- **Andre?**

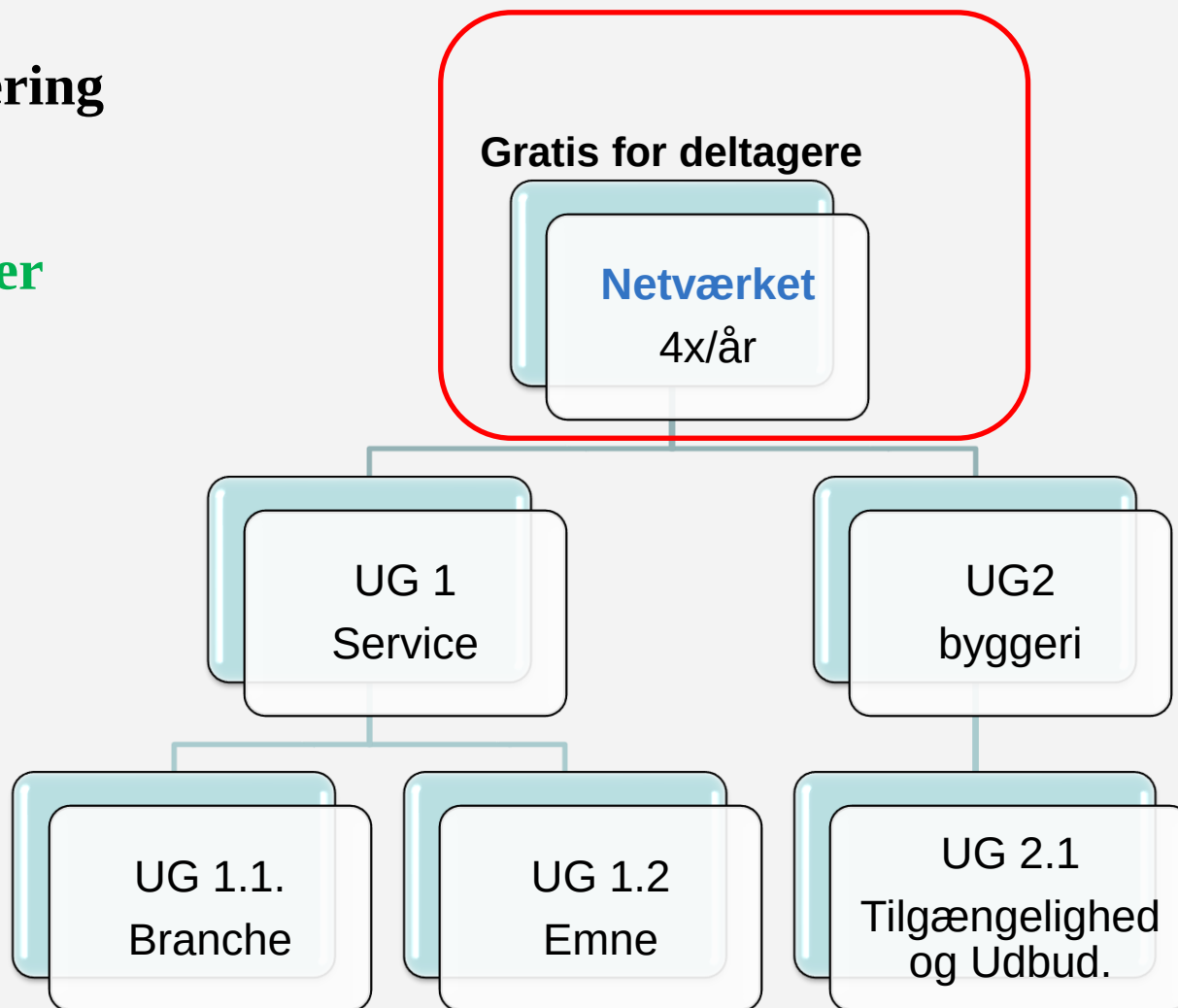
Er der behov for
at etablere
undergrupper?

- Byggeri,
- Tjenesteydelser,
- produkter, eller
- Brancher

Netværk og undergrupper

Organisering

Eksempler

Evaluering af netværk samt forbedringer.

Kursus: §41: Netværk for offentlige ordregivere om reference til standarder og grønne krav	Dato: 4. marts 2021
Navn:	Organisation:
E-mail:	Sendes til sj@dansense.dk

5 4 3 2 1

Levede indholdet på netværket op til dine forventninger?

--	--	--	--	--

Hvordan var det akademiske niveau?

--	--	--	--	--

Hvordan virkede sammensætningen af programmet for dig?

--	--	--	--	--

Gav indlæggene brugbar viden for dig?

--	--	--	--	--

Præsentationerne

Hvor relevant var det enkelte oplæg for dig?

Økonomistyrelsen: Regeringens indkøbsstrategi					
Miljøstyrelsen: Planer fremadrettet					
Europakommissionen: Bid-Rigging					
CENECNELEC: Europæisk standardisering					
DanSense: Udfordringerne i § 41					

EVALUERING og forbedring

Netværket

Hvad kunne du bedst lide ved netværksmødet?

Har du forslag til forbedringer?

Nye emner

Hvilke af følgende emner kunne være mest relevante for dig på næste netværksmøde?

1. EU-taksonomi – fælles grønt sprog i udbud (EU).
2. Brugen af Europæisk harmoniserede standarder.
3. Gode danske eksempler på brug af standarder og grønne krav.
4. Brug af "Eller tilsvarende" i udbud.
5. Yderligere professionalisering og kompetenceudvikling (EU).
6. Bæredygtighed i byggeri. Konkrete eksempler på tilgange i denne første guide.
7. EU's Green deal og konsekvenser i tekniske specifikationer

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Har du forslag til nye emner at behandle i netværket?

Tak for dine besvarelser på spørgsmålene, og din hjælp til at forbedre vores workshops.

Med venlig hilsen

Søren Jensen

Netværksmøder

Forslag til næste møde.

- **Fire møder pr. år.**
 - Februar – juni – **oktober** – december
- **Forslag til Dato og tid for næste møde.**
 - Onsdag d. 06. oktober kl.10.30-12.30
 - Fredag d. 08. oktober kl.10.30-12.30
 - Torsdag d. 14. oktober kl.10.30-12.30

Var det en idé
med et
længere fysisk
møde med
mulighed for at
følge online?

DANSENSE

Rådgivende ingeniørfirma.

Specialer:

Offentlige udbud og indkøb

Reference til miljø og bæredygtighed i udbud.

Reference til standarder i udbud.

Tekniske specifikationer og § 41 m. fl.

Miljø- og bæredygtighed

Ledelsessystemer, ISO 14001 etc.

Specifikke miljøaspekter, cirkulær økonomi, LCA.

Integrering af vedvarende energiformer.

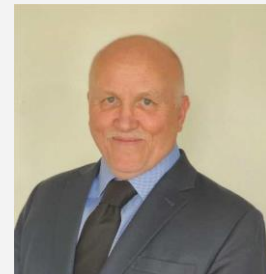
Bygningsrenovering, nedrivning og udbud/krav

Standarder generelt

Brugen af international og europæiske standarder.

Udvikling af standarder generelt – deltagelse i standardisering.

Udvikling af guides og rådgivning.

Tak for i dag

DanSense

Kallerup Bakkevej 5

4400 Kalundborg

CVR: 31066832

Kontor: +45 2024 7001

sj@dansense.dk

